

Ēriks Emanuēls Šmits

Oskars un Rozā dāma

Tikai mīlais Dievs
drīkst manu modināt.
Oskars

Manam
paucapem
kolktivam!

Līdz izlāst vīkiem,
un parasties!

J. Jankovs
2013. gads Mērs Kaspars
Videns. Oļģis

Irena Barbaščigav
Rita Šķabdiščandra Meldis
Agija Roga Egita Briežka dr.
Kristine Ščēma Īdole Briežka dr.
Bianca Māris Šķifer Solcīta
Agūta

Ēriks Emanuels Šmits

Digitālais mācību līdzeklis
Digitālais mācību līdzeklis

Oskars un Rozā dāma

Digitālais mācību līdzeklis, kas varētu būt izmaksas
veiksmīgāk apjomīgi ievērtēt kā mācību līdzeklis.

No franču valodas tulkojusi
Lūcija Rambeka

Digitālais mācību līdzeklis, kas varētu būt izmaksas
veiksmīgāk apjomīgi ievērtēt kā mācību līdzeklis.
Digitālais mācību līdzeklis, kas varētu būt izmaksas
veiksmīgāk apjomīgi ievērtēt kā mācību līdzeklis.

Digitālais mācību līdzeklis, kas varētu būt izmaksas
veiksmīgāk apjomīgi ievērtēt kā mācību līdzeklis.

Digitālais mācību līdzeklis, kas varētu būt izmaksas
veiksmīgāk apjomīgi ievērtēt kā mācību līdzeklis.

Jāņa Rozes apgāds

UDK 821.133.1-31
Šm 600

Eric-Emmanuel Schmitt
OSCAR ET LA DAME ROSE

© Editions Albin Michel, S.A. – Paris 2002
All rights reserved.

This book is published by arrangement with
Literary Agency "Agence de l'Est"

Cet ouvrage a été publié avec le soutien
du Ministère français des Affaires Etrangères (DGCD) et le Centre Culturel français de Riga

Grāmata izdota ar Francijas Ārlietu ministrijas (DGCD)
un Francijas Kultūras centra Rīgā finansiālu atbalstu

Drukatori: Jāņa Rozes apgāds

Adresētā kopija:

Literārās konsultantes Līga Albertiņa, Olita Rause
Mākslinieks Aivars Plotka

© Lūcija Rambeka, tulkojums latviešu valodā, 2008
© Aivars Plotka, mākslinieciskais noformējums, 2010
© SIA "Jāņa Rozes apgāds", 2010

SIA "Jāņa Rozes apgāds", reg. nr. 40003573956
K. Barona ielā 5, Rīgā, LV-1050
E-pasts: apgads@jr.lv
www.jr.lv

Iespējts un iesiets Jelgavas tipogrāfijā
Langervaldes ielā 1a, Jelgavā, LV-3002

ISBN 978-9984-23-327-7

Milne Preiss

Daniēļai Daro

Ārā zāla. Cukura rāzēs dziedāja dzirdējoši spāruši.
Lielās kokās, sākot no īssākajiem, vecākajiem, gājās vārti,
kāpuri un vēji. Viens no vārtiem bija sakārtots, drīz
vēlējās un galda sānītā, bet otrs, cītākais, bija pakārtoti
arī tā točīkā. Pārējie vārti bija vārīti vāciņi un dzīvīgi
ceriņi. Vārījās vārti, kāpuri, dzīvīgi ceriņi, pakārtoti
vārti, vācīki, dzīvīgi ceriņi. Šīs mazas ārāzēs dzīvīgi
ceriņi sākās vārtos, uzturā, vācīku vārtos, pakārtotā
vārīkā vārīkā, vācīkā vācīkā, dzīvīgi ceriņi sākās
vārtos, vācīku vārtos, vārīkā vārīkā, dzīvīgi ceriņi.

“Pārējie vārti, kāpuri, dzīvīgi ceriņi. Vārījās
vārti, vācīki, dzīvīgi ceriņi. Šīs mazas ārāzēs dzīvīgi
ceriņi sākās vārtos, uzturā, vācīku vārtos, pakārtotā
vārīkā vārīkā, vācīkā vācīkā, dzīvīgi ceriņi sākās
vārtos, vācīku vārtos, vārīkā vārīkā, dzīvīgi ceriņi.” Es zīdījām uz

Mīļais Dievs!

Mani sauc Oskars, man ir desmit gadu; es pielaidu uguni kaķim, sunim un mājai (man šķiet, es pat izcepināju zelta zivtiņas), un šī ir pirmā vēstule, ko Tev sūtu, jo līdz šim mācību dēļ man nebija laika.

Labāk pateikšu Tev to uzreiz: man briesmīgi nepatīk rakstīt. Tas man ir spaidu darbs. Tāpēc, ka rakstīt nozīmē sacerēt, izdomāt, izpušķot, izskaistināt un tā tālāk. Rakstniecība ir vienīgi vilinoša izdoma, pieaugušo padarīšana.

Pierādijums? Lūk, manas vēstules sākums: "Mani sauc Oskars, man ir desmit gadu; es pielaidu uguni kaķim, sunim un mājai (man šķiet, es pat izcepināju zelta zivtiņas), un šī ir pirmā vēstule, ko Tev sūtu, jo līdz šim mācību dēļ man nebija laika." Es tikpat labi

varētu rakstīt: "Mani sauc Olpauris, es izskatos septiņus gadus vecs, dzīvoju slimnīcā, jo man ir vēzis, un es nekad vēl neesmu pie Tevis griezies, jo neticu, ka Tu esi."

Rakstu vienīgi tādēļ, lai Tev vismaz rastos interese par mani. Man ir vajadzīga Tava uzmanība.

Man pat ienāca prātā – vai Tev neatliktu laika manā labā izdarīt divas vai trīs lietas?

Es paskaidrošu.

Šī slimnīca ir kā skudru pūznis, kas mudžēt mudž no laipniem, mutīgiem cilvēkiem, tas ir pilns ar rotāļietiņām un rozā dāmām, kuras labprāt spēlējas ar bērniem, jo īpaši draudzīgiem zēniem, tādiem, kā Be-kons, Einšteins vai Popkorns, īsāk sakot, slimnīca ir jauka vieta, ja tu esi patīkams slimnieks.

Es neesmu patīkams slimnieks. Pēc kaulu smadzeņu pārstādīšanas es skaidri saprotu, ka neesmu nekāds patīkamais slimnieks. Kad dakteris Diseldorf's mani šorīt izmeklēja, viņam bija smagi ap sirdi, es to

sajutu. Viņš klusēdams raudzījās uz mani, it kā es būtu izdarījis kaut ko sliktu. Bet es taču biju paklausīgs, izpildīju visu, kas nepieciešams pirms operācijas: biju saprātīgs, lāvu sevi iemidzināt, aiz sāpēm neklieazu, dzēru visas zāles. Dažreiz man gribas viņam mest acīs, ka varbūt tieši viņa kļūdas dēļ operācija nav izdevusies. Taču viņš izskatās tik nelaimīgs, ka visi apvainojumi man iesprūst kaklā. Jo vairāk dakteris Diseldorf's sadrūmis klusē, jo vairāk es jūtos vainīgs. Es saprotu, ka esmu kļuvis slikts slimnieks, jo iedragāju pārliecību, ka medicīna var paveikt brīnumus.

Ārsta viedoklis ir lipīgs. Tagad viss mūsu stāvs – kopējas, māsiņas un pārējie – uz mani raugās līdzīgi. Viņi izskatās bēdīgi pat tad, kad man ir labs garastāvoklis. Kad stāstu kādu joku, viņi cenšas smieties. Bet tā pa īstam, kā agrāk, ar mani vairs nejokojas neviens.

Vienīgi Rozā mammīte nav mainījusies. Man šķiet, ka viņa ir par vecu, lai mainītos. Turklat viņa arī ir īsta Rozā mammīte. Es neesmu Tevi ar viņu vēl

iepazīstinājis. Dievs, viņa ir Tava draudzene, jo tieši viņa man ieteica Tev rakstīt. Taču vienīgi es viņu dēvēju par Rozā mammīti, tāpēc Tu vari nezināt, par kuru dāmu es runāju. Starp visām dāmām rozā virsvalkos, kas nāk izklaidēt slimos bērnus, viņa ir visvečākā.

- Cik jums gadu, Rozā mammīt?
- Vai tu vari iedomāties trīsciparu skaitli, Oskar?
- Jūs blefojat!
- Nē. Labāk nevienam šeit nezināt, cik man gadu, citādi mani patrieks un mēs vairs netiksimies.
- Kāpēc?
- Es šeit strādāju slepeni. Rozā dāmām ir ierobežots vecums. Un es esmu to jau krietni pārsniegusi.
- Vai jums ir beidzies derīguma termiņš?
- Jā.
- Vai esat sastāvējusies tāpat kā jogurts?
- Pievaldi mēli!
- Labi. Es klusēšu.

Viņa bija ļoti drosmīga, atklādama man savu noslēpumu. Taču viņai ir palaimējies. Es būšu mēms kā zivs, lai arī brīnos, ka nevienam nav radušās šaubas, redzot grumbīgas kā saulstaru vainagu viņai ap acīm.

Kādu citu reizi es uzzināju vēl vienu viņas noslēpumu, tāpēc domāju, ka tagad Tu noteikti sapratīsi, par kuru rozā dāmu es stāstu.

Mēs pastaigājāmies slimnīcas parkā, un viņa uzķāpa virsū kakai.

- Velna sūdi!
- Rozā mammīt, jūs runājat rupjības.
- Paklau, sīkais, nepiekasies, kā gribu, tā runāju.
- Ai, Rozā mammīt!
- Un kustini ātrāk pakaļu. Mēs te pastaigājamies, nevis rīkojam gliemežu sacensības.

Kad apsēdāmies uz soliņa pasūkāt ledenes, es iejautājos:

- Kā tas nākas, ka jūs runājat tik rupji?
- Tā ir daļa no manas iepriekšējās profesijas,

manu mazo Oskar. Es būtu pagalam, ja izteiktos pārāk smalki.

- Ar ko tad jūs nodarbojāties?
- Tu man neticēsi...
- Zvēru, ka ticēšu.
- Es biju cīkstone.
- Neticu!
- Cīkstone! Man bija iesauka – Langdokas Žņaudzēja.

Kopš tā laika, brīžos, kad es jūtos nomākts un Rozā mammīte ir pārliecināta, ka neviens mūs nedzird, viņa man stāsta par saviem lielajiem turnīriem: Langdokas Žņaudzēja pret Limuzēnas Slakteri, par divdesmit gadus ilgo cīkstiņu ar Vellatu Sinklēru – holandieti, kurai krūšu vietā bija teju vai granātas, un it īpaši par cīņu Pasaules kausā pret Ulla-Ullu, kuru mēdza saukt par Buhenvaldes Kuci un kuru neviens nav spējis uzveikt, pat Tēraudciska ne – Rozā mammītes toreizējā paraugcīkstone. Taču es iztēlojos šīs

cīņas notiekam tagad: Rozā mammīte – sīka, sažuvusi, mazliet grīļīga večiņa rozā virsvalkā stāv ringā, sagatavojušies cīņai uz dzīvību vai nāvi ar sumpurnēm sporta kreklos. Un man šķiet, ka tur stāvu es. Esmu visvarens. Un es atriebjos.

Ja pēc visām šīm būtiskajām pazīmēm Tev, Dievs, joprojām nav skaidrs, kas ir Rozā mammīte jeb Langdokas Žņaudzēja, Tev jābeidz būt Dievam un jāiet pensijā. Šķiet, ka izteicos saprotami, vai ne?

Atgriezišos pie savām likstām.

Atklāti sakot, mana operācija te daudziem radījusi vilšanos. Ķīmijas terapija man arī nepalīdzēja, bet to viņi neuztvēra tik nopietni, jo bija cerība uz operāciju. Tagad man liekas, ka dakteri vairs nezina, ko tālāk darīt, man viņu žēl. Dakteris Diseldorfis, kurš manai mammai šķiet ļoti glīts, bet man savukārt viņa uzacis liekas pārāk biezas, izskatās pēc bēdīga Ziemsvētku veciša, kam maisā vairs nav dāvanu.

Noskaņojums arvien pasliktinājās. Es aprunājos ar savu draugu Bekonu. Īstenībā viņa vārds ir Īvs, bet mēs viņu saucam par Bekonu, jo šis vārds viņam piestāv daudz labāk viņa daudzo apdegumu dēļ.

– Bekon, man šķiet, ka dakteriem es vairs nepatiku, manis dēļ viņi zaudē drosmi.

– Muļķības, Olpauri! Dakteri nekad nepadodas. Viņiem prātā tikai operācijas. Esmu saskaitījis, ka viņi man solījuši vismaz sešas.

– Varbūt tu viņus iedvesmo?

– Tā izskatās.

– Bet kāpēc viņi nepasaka skaidri un gaiši, ka man drīz jāmirst?

Nu Bekons dara tāpat kā pārējie – izliekas par kurlu. Ja slimnīcā kāds piemin miršanu, visi izliekas to nedzīdam. Kā likts, dzīli ievelk gaisu un sāk runāt par kaut ko citu. Es šādi pārbaudīju viņus visus, vienīgi Rozā mammīti ne.

Taču šorīt es gribēju redzēt, vai arī viņai uzreiz aizkritīs ausis.

– Rozā mammīt, kāpēc neviens man nepasaka, ka es drīz miršu?

Viņa mani uzlūkoja. Vai viņa izturēsies tāpat kā visi citi? Lūdzu, Langdokas Žņaudzēja, iebilsti un pāsargā savas ausis no kurluma!

– Kāpēc tu gribi, lai tev pasaka, ja pats to jau zini, Oskar?

Uff, viņa ir dzirdējusi!

– Rozā mammīt, vai nav vēl kāda cita dziedinātava? Kāpēc jāiet uz slimnīcu? Slimnīcā taču var ne vien izveseloties, bet arī nomirt.

– Tev taisnība, Oskar. Un tikpat ačgārni mēs rīkojamies arī dzīvē. Aizmirstam, ka dzīve ir īsa, trausla, viegli apraujama. Mēs visi izturamies tā, it kā būtu nemirstīgi.

– Mana operācija nav izdevusies, vai ne, Rozā mammīt?

Rozā mammīte neatbildēja. Šādi viņa mēdz teikt "jā". Pārliecinājusies, ka esmu sapratis, viņa pienāca man klāt un čukstus sacīja:

— Es tev neko neesmu teikusi, labi? Vai tu man to apzvērēsi?

— Apzvēru.

Mirkli mēs klusējām, kamēr domas griezās kā vāveres ritenī.

— Un kad tu uzrakstīsi mīļajam Dievam, Oskar?

— Nē, tikai ne jūs, Rozā mammīt!

— Ko — tikai ne es?

— Tikai ne jūs! Es domāju, ka jūs gan neesat mele.

— Bet es tev nemeloju.

— Kāpēc tad jūs man klāstāt par Dievu? Mani jau piekrāpa ar stāsti par Ziemsvētku vecīti. Ar vienu reizi ir diezgan!

— Oskar, Dievam ar Ziemsvētku vecīti nav nekāda sakara.

— Ir gan. Viss viens. Blēņu stāsti, nekas cits.

— Vai tiešām tu iedomājies, ka es, bijusī cīkstone Langdokas Žņaudzēja, kas uzvarējusi simt sešdesmit cīņas no simt sešdesmit piecām, turklāt četrdesmit trijās nokautējusi savas pretinieces, ka es ticētu Ziemsvētku vecītim?

— Nē.

— Re nu, es neticu Ziemsvētku vecītim, bet es ticu Dievam. Lūk, tā.

Nu ja uz to tā raugās, pavisam cita lieta.

— Un kāpēc man būtu jāraksta mīļajam Dievam?

— Tu vairs nejustos tik vientuļš.

— Vairs nejustos tik vientuļš kopā ar kādu, kura nemaz nav?

— Tad parūpējies, lai viņš ir!

Viņa pieliecās tuvāk.

— Jo vairāk tu viņam ticēsi, jo reālāks viņš kļūs. Ja tu turpināsi ticēt, viņš vienmēr būs ar tevi. Un viņš tev darīs labu.

— Par ko tad lai es viņam rakstu?

— Uztici viņam savas domas. Neizteiktās domas nomāc, iespiežas sirdī, gurdina, padara kūtru, kavē rasties jaunām domām un nemitīgi tirda. Tu būsi pilns ar vecām domām kā suns ar blusām, ja šīs domas neizpaudīsi.

— Es saprotu.

— Turklat tu vari katru dienu Dievam kaut ko palūgt. Taču tikai vienu lūgumu dienā. Liec to aiz auss! Vienu vienīgu!

— Tavs mīļais Dievs, Rozā mammīt, ir skopulis. Aladīnam ar burvju lampu bija tiesības izteikt trīs vēlēšanās.

— Vai viena vēlēšanās dienā nav labāk nekā trīs visā mūžā?

— Tātad es varu prasīt viņam visu? Mantiņas, konfektes, mašīnu?

— Nē, Oskar, Dievs nav Ziemsvētku vecītis. Tu vari lūgt tikai garīgas lietas.

— Piemēram?

— Piemēram, drosmi, pacietību, skaidrojumus.

— Skaidrs. Labi.

— Un, Oskar, tu vari viņam lūgt, lai viņš ir labvēlīgs arī citiem!

— Viena vēlēšanās dienā, Rozā mammīt, vai es kāds mulķis? Vispirms gribu to pataupīt sev!

Tātad, mīļais Dievs, nu esmu Tev pirmajā vēstulē kaut cik aprakstījis savu dzīvi šeit, slimnīcā, kur mani tagad uzskata par medicīnas bremzes kluci, un gribu Tev lūgt, lai Tu man skaidri un gaiši pasaki, vai es izveselošos. Atbildi man ar "jā" vai "nē". Tas taču nav grūti. "Jā" vai "nē". Vienkārši izsvītro nepareizo atbildi.

Līdz rītam! Ar buču

Oskars

P. S. Man nav Tavas adreses. Kā lai es to uzzinu?

Mīlais Dievs!

Bravo! Tu esi visspēcīgs! Es pat nepaguvu nosūtīt vēstuli, un Tu jau dod man atbildi. Kā Tu to spēj?

Šorīt es atpūtas istabā spēlēju šahu ar Einšteinu, kad Popkorns ienāca mani brīdināt:

- Tavi senči ir te.
- Mani senči? Tas nav iespējams. Viņi brauc šurp tikai svētdienās.
- Es redzēju viņu mašīnu – sarkans džips ar baltu brezenta jumtu.
- Tas nav iespējams.

Es paraustīju plecus un turpināju spēlēt šahu ar Einšteinu. Bet biju izklaidīgs, Einšteins nokāva visas manas figūras, un tas mani vēl vairāk satrauca. Viņš iesaukts par Einšteinu ne jau tāpēc, ka ir gudrāks par

pārējiem, bet savas lielās galvas dēļ. Šķiet, ka viņam ir ūdensgalva. Cik žēl, ja tajā būtu smadzenes, Einšteins kļūtu par ievērojamu cilvēku!

Redzot, ka partiju zaudēšu, es atmetu spēlei ar roku un devos līdzi Popkornam uz viņa istabu, no kurienes var redzēt mašīnu stāvvietu. Viņam bija taisnība: mani vecāki bija ieradušies.

Zini, Dievs, mēs – mani vecāki un es – dzīvojam tālu no šejiennes. Es agrāk nemaz neapzinājos, ka līdz turienei tiešām ir tāds gaisa gabals. Tāpēc vecāki var mani apciemot tikai reizi nedēļā – svētdienās, kad viņiem nav jāstrādā un arī es esmu brīvs.

- Nu redzi, man bija taisnība, – teica Popkorns.
- Ko tu man dosi par brīdinājumu?
- Man ir šokolāde ar riekstiemi.
- Vai želejas lācišu tev vairāk nav?
- Nav gan.
- Nu tad šokolādi.

Popkornam nedrīkst dot neko ēdamu, jo viņš ievietots slimnīcā, lai novājētu. Deviņu gadu vecumā viņš sver deviņdesmit astoņus kilogramus, ir metru desmit centimetru garš un tikpat plats. Vienīgais apģērba gabals, kas viņam der, ir svītrainais amerikānu polo krekls. Kad viņš kustas, svītras ļum tā, it kā tām būtu piemetusies jūras slimība. Atklāti sakot, mēs visi domājam, ka Popkorns visu mūžu būs tāds blāķis, un, jūtot viņam līdzi, atdodam ēdienu atliekas, jo viņš vienmēr ir izsalcis. Bet tādam tauķim šokolādes tāfeli tie nieks vien ir! Ja tā nāk par ļaunu Popkorna veselībai, tad arī kopējām jābeidz viņam dot visādus draņķus.

Es aizsteidzos uz savu istabu, lai sagaidītu vecākus. Sākumā nemanīju, kā paitet minūtes, jo biju aizelsies, bet tad attapos, ka pa visu šo laiku viņi jau desmitreiz varēja atrākt.

Pēkšni es atskārtu, kur viņi ir. Izlavījos gaitenī; pārliecinājies, ka neviens mani nerēdz, nokāpu pa tre-

pēm, tad pustumsā aizgāju līdz daktera Diseldorfas kabinetam.

Trāpīts! Viņi bija tur. Aiz durvīm dzirdēju viņu balsis. Piekusis no kāpšanas, es mirkli pagaidīju, līdz sirds vairs nedauzījās. Tad es dzirdēju visu, ko man nevajadzētu dzirdēt. Māte šņukstēja, dakteris Diseldorfas vienā laidā atkārtoja: "Mēs izmēģinājām visu, ticiet man, darījām, ko varējām." Tēvs aizsmakušā balsī atbildēja: "Es par to nešaubos, dakter."

Es stāvēju, cieši piespiedis ausi dzelzs durvīm. Nezināju, kas bija aukstāks – metāls vai es.

Tad dakteris Diseldorfas sacīja:

– Vai nevēlaties viņu samīlot?

– Man nepietiks drosmes, – teica māte.

– Diezin vai viņam nāktu par labu, ja viņš mūs redzētu šādā stāvoklī, – piebildā tēvs.

Un tad es sapratu, ka mani vecāki ir glēvuļi. Vēl sliktāk – glēvuļi, kuri arī mani uzskata par glēvuli.

Kabinetā atskanēja troksnis – tika atstumti krēslī

no galda, un es sapratu, ka viņi tūlīt nāks ārā, un atrāvu valjā tuvākās durvis.

Es attapos, ka atrodos slotu skapī, kur pavadīju atlikušo priekšpusdienu, jo, varbūt Tu to nezini, Dievs, ka slotu skapjiem durvis veras uz ārpusi, nevis uz iekšpusi – droši vien tādēļ, lai tās neaizkrautu slotas, spaiņi un audekla priekšauti, un, lai būtu kā būdams, es biju paslēpies tumsā un nemaz negribēju nevienu redzēt, vairs lāgā neverēju pakustināt rokas un kājas, jo dzirdētais bija mani galīgi satricicis.

Ap pusdienlaiku es saklausīju rosību apakštāvā. Dzirdēju soļus, skraidīšanu. Tad skaļi sauca manu vārdu:

– Oskar! Oskar!

Man patika dzirdēt, ka mani sauc, un neatbildēt. Man gribējās ieriebt vai visai pasaulei.

Pēc tam es, kā liekas, iesnaudos, un uztrūcies acu priekšā ieraudzīju dežurantes tupeles. Viņa bija atvērusi slotu skapja durvis un pārbijusies skaļi ieklie-

dzās – viņa nebija gaidījusi mani te ieraudzīt. Iekliedzos arī es – biju aizmirsis, ka viņa ir nēgeriete.

Pēc tam sākās īsts šurumburums. Bija sanākuši visi – dakteris Diseldorf, virsmāsa, māsiņas, sanitāres, kopējas.

Es domāju, ka dabūšu pamatīgu bārienu, bet viņi izskatījās tik noraizējušies, ka sapratu, ka varu situāciju izmantot savā labā.

– Es gribu redzēt Rozā mammīti.

– Bet kur tu biji pazudis, Oskar? Kā tu jūties?

– Es gribu redzēt Rozā mammīti.

– Kāpēc tu atrodies skapī? Vai tu kādam sekoji?

Vai kaut ko dzirdēji?

– Es gribu redzēt Rozā mammīti.

– Izdzer glāzi ūdens.

– Nē. Es gribu redzēt Rozā mammīti.

– Apēd gabaliņu...

– Nē. Es gribu redzēt Rozā mammīti.

Granīciets. Kā klints. Nesalaužams kā betona

plāksne. Ko tādam var padarīt? Es vairs neklausījos, ko man saka. Gribēju redzēt Rozā mammīti.

Dakteris Diseldorf bija gaužām sapīcis – darbinieki taču redzēja, ka viņš nespēj mani ietekmēt. Galu galā viņš padevās.

– Lai kāds sameklē to dāmu!

Pēc tam es biju ar mieru atpūsties un kādu stundu pagulēju savā istabā.

Kad atmodos, te bija Rozā mammīte. Vienkārši smaidīja.

– Bravo, Oskar, tu esi uzvarējis, viņus pārtrumpojis. Bet viņi tagad mani apskauž.

– Baigie idini.

– Viņi ir krietni cilvēki, Oskar. Loti krietni.

– Es par viņiem tikai nosplāujos.

– Kas tev šodien lēcies?

– Dakteris Diseldorf pateica maniem vecākiem, ka es miršu, un viņi aiztinās. Es viņus ienīstu.

Es viņai visu sīki un smalki izstāstīju, tāpat kā Tev, Dievs.

– Tas man atsauc atmiņā manu cīņu Betīnā pret Zāru Jupulu Bumu, viņa mēdza ieziest visu ķermenī ar eļļu, ringā bija gluma kā zutis, akrobāte, kas cīnījās gandrīz plika. Kad tu mēģināji atvēzēties tiešajiem metieniem, viņa apnēma tevi kā ar knaiblēm. Viņa cīkstējās tikai Betīnā, kur katru gadu ieguva Betīnas kausu. Taču arī es gribēju dabūt Betīnas kausu!

– Un ko jūs izdarījāt, Rozā mammīt?

– Manējie fani apbēra viņu ar miltiem, līdzko viņa ienāca ringā. Eļļa un milti – gatavā biezputra. Ar trīs krustiem un diviem cirtieniem es nogāzu Zāru Jupulu Bumu uz paklāja. Pēc tam viņu vairs nesaуca par glumo zuti, bet dēvēja par miltaino mencu.

– Atvainojiet, Rozā mammīt, bet es neredzu te ne-kādu sakarību.

– Es gan redzu ļoti labi. Vienmēr ir kāda izeja, Oskar,

kaut kur kāds miltu maiss. Tev jāaizraksta Dievam.
Viņš ir daudz spēcīgāks nekā es.

– Pat sacīkstē?

– Jā. Pat sacīkstē – Dievs ir visspēcīgs. Pamēģini,
Oskar! Kas tevi visvairāk sāpina?

– Es ienīstu savus vecākus.

– Nu tad ienīsti viņus vēl stiprāk!

– Un to man sakāt jūs, Rozā mammīt?

– Jā. Ienīsti viņus ļoti stipri. Naids tevi īslaicīgi
pārmāks, un pēc tam tu manīsi, ka sirdssāpes pārgāju-
šas. Vēstulē visu to izstāsti Dievam, palūdz, lai viņš
tevi apmeklē.

– Vai viņš braukā pa visu pasauli?

– Savā ziņā – jā. Ne jau bieži. Pat reti.

– Kāpēc? Vai viņš arī ir slims?

Rozā mammīte nopūtās, un es sapratu, ka viņa
negrib man teikt, ka arī es esmu nevesels.

– Vai vecāki tev nekad nav stāstījuši par Dievu,
Oskar?

– Lika pagaidīt! Mani vecāki ir stulbeni.

– Droši vien. Bet vai viņi tiešām ar tevi nekad nav
runājuši par Dievu?

– Ir. Tikai vienu reizi. Viņi tic vienīgi Ziemsvētku
vecītim.

– Vai viņi ir dumji, Oskar?

– Jūs nemaz nevarat iedomāties! Todien, kad es
pārnācu no skolas un viņiem pateicu, lai vairs nepūš
pīlītes, es, tāpat kā visi mani biedri, zinu, ka Ziem-
svētku vecīša nav, viņi izskatījās kā no mākoņiem
nokrituši. Pateicu arī, ka biju pārskaities, jo mani ro-
taļu pagalmā tāpēc uzskatīja par kretīnu, bet viņi ap-
zvērēja, ka nekad nav gribējuši mani mānīt, tiešām
ticējuši, ka Ziemsvētku vecītis ir, un tagad esot ļoti
vīlušies, ka tas nav tiesa. Superstulbeni, Rozā mam-
mīt.

– Tātad viņi netic Dievam?

– Nē.

– Vai tas tev neliekas savādi?

– Ja es interesētos par to, ko domā stulbeni, tad neuzzinātu gudru cilvēku domas, man neatliktu tam laika.

– Tev taisnība. Bet fakts, ka tavi vecāki, tavuprāt, ir stulbeni...

– Jā. Pārākie stulbeni, Rozā mammīt!

– Bet, ja tavi vecāki izliekas Dievam neticam, kāpēc tad viņam netici tu un nelūdz, lai viņš tevi apmeklē?

– Palūgšu! Bet vai jūs man neteicāt, ka viņš ir nenesels?

– Nē. Viņam ir īpašs apmeklēšanas veids. Viņš pie tevis atnāks domās. Tavā dvēselē.

Tas mani iepriecināja. Pacilāja sirdi. Rozā mammīte piebildā:

– Tu redzēsi – šie apciemojumi diktī nāk par labu.

– Lai iet, es ar viņu aprunāšos! Taču šobrīd man diktī par labu nāk jūsu apmeklējumi.

Rozā mammīte pasmaidīja, pieliecās, un, tā kā viegli sakautrējusies, nobučoja mani uz vaiga. Neuzdrīkstējās nobučot tā sirsnīgi. Bez atļaujas.

– Nu nobučojiet mani pa īstam! Es to nevienam neteikšu. Negribu kaitēt bijušās cīkstones labajai slavai.

Viņa pieklāva lūpas manam vaigam, tas man patika, mani pāršalca karstums, es sajutu pūdera un ziepju smaržu.

– Kad jūs atkal atnāksiet? Vai man jāgaida trīs dienas? Tas nav iespējams, Rozā mammīt!

– Tādi ir slimnīcas noteikumi.

– Kas izdod šos noteikumus?

– Dakteris Diseldorf.

– Mani ieraugot, dakteris Diseldorf tagad izskatās kā bikses pietaisījis. Palūdziet viņam atļauju, Rozā mammīt. Es nejokojos.

Viņa mani uzlūkoja un mirkli minstinājās.

— Es nejokojos. Ja nesatikšu jūs katru dienu, es vairs nerakstīšu Dievam.

— Es mēģināšu.
Rozā mammīte aizgāja, bet es sāku raudāt. Līdz šim nebiju apzinājies, cik ļoti man vajadzīga palīdzība. Neapzinājos, cik smagi slims tiešām esmu. Iedomājoties, ka vairs neredzēšu Rozā mammīti, es visu sapratu, un karstas asaras sāka ritēt man pār vaigiem.

Par laimi es paguvu nomierināties pirms viņas atgriešanās.

— Nokārtots! Man ir atļauja. Divpadsmit dienas pēc kārtas es drīkstu ar tevi satikties katru dienu.

— Vienīgi ar mani?

— Vienīgi ar tevi, Oskar. Divpadsmit dienas.

Es nespēju savaldīties, atkal sāku bardināt asaras, mani kratīja drebuli.

Taču es zināju, ka zēni nedrīkst raudāt, it īpaši es ne — Olpauris, kas nelīdzinās nedz zēnam, nedz mei-

tenei, drīzāk izskatās pēc ērma. Neko darīt. Es nevarēju rimties.

— Divpadsmit dienas? Vai tad ir tik slikti, Rozā mammīt?

Arī viņai acīs saskrēja asaras. Viņa sastomījās. Taču kādreizējā cīkstone liedza tagadējai vecajai dāmai padoties. Man patika to vērot, un tas mani drusciņ uzmundrināja.

— Kāds šodien ir datums, Oskar?

— Ir nu gan jautājums! Vai tad neredzat manu kalendāru? Deviņpadsmitais decembris.

— Manā dzimtajā novadā, Oskar, ir kāds ticējums — gada pēdējās divpadsmit dienās var paredzēt, kas notiks nākamā gada divpadsmit mēnešos. Katra šī diena atbilst kādam nākamā gada mēnesim. Deviņpadsmitais decembris ir janvāris, divdesmitais decembris — februāris un tā tālāk līdz trīsdesmit pirmajam decembrim, tas nozīmē — līdz nākamā gada decembrim.

- Vai tas ir tiesa?
- Tas ir ticējums. Ticējums par divpadsmit dienām, kurās var paredzēt nākotni. Es gribētu, lai mēs abi to izspēlējam. It īpaši tu. Sākot ar šodienu, tev katru dienu sev jāatgādina, ka šī diena ir desmit gadu.
- Desmit gadu?
- Jā. Viena diena – desmit gadu.
- Tad jau pēc divpadsmit dienām man būs simt trīsdesmit gadu!
- Jā. Vai tu vari to apjēgt?
- Rozā mammīte mani apskāva – es jutu, viņai tas patika – un aizgāja.
- Nu re, mīlais Dievs: šorīt es piedzimu, bet vēl neesmu īsti to apjēdzis; tas kļuva skaidrāks ap pusdienu laiku, kad man palika pieci gadi un es to apzinājos, bet tās nebija nekādas labās ziņas. Šovakar man ir desmit gadu un tas ir saprātīgs vecums. Tāpēc gribu Tev lūgt:

kad vēlies man kaut ko pavēstīt, kā šodien pusdienu laikā, kad man bija aptuveni pieci gadi, tad neesi tik negants. Paldies.

Līdz rītam! Ar buču

Oskars

P. S. Man būtu vēl kāds lūgums. Zinu, ka drīkstu izsacīt tikai vienu vēlēšanos, bet šī diezin vai ir vēlēšanās, drīzāk padoms.

Es gaidišu īsu apmeklējumu. Dvēselisku apmeklējumu tuvākajā laikā. Mani tas ļoti iepriecinātu. Es esmu nedaudz aizņemts no astoņiem rītā līdz deviņiņiem vakarā. Pārējā laikā es guļu. Reizēm dienas laikā es drusku pasnaužu, noguris no ārstēšanās procedūrām. Ja Tu ieraugi mani guļam, tūlit uzmodini! Būtu stulbi vilcināties kaut minūti, vai ne?

Mīlais Dievs!

Šodien esmu pārdzīvojis jaunekļa gadus, un tas nemaz nebija viegli. Kas tik viss nenotika! Sastrīdējos gan ar draugiem, gan ar vecākiem, un tas viss tik dēļ meitenēm. Šovakar būšu priecīgs, ka man paliks divdesmit gadu, varēšu sev teikt – jaunākais jau aiz muguras. Pubertāte – paldies! Ar vienu reizi pietiek!

Vispirms, Dievs, daru Tev zināmu, ka Tu neieradies. Es šodien pubertātes problēmu dēļ ļoti maz gulēju, tātad nevarēju Tavu vizīti palaist garām. Atgādinu Tev vēlreiz – pamodini mani, ja esmu iesnaudies.

Kad šorīt agri pamodos, Rozā mammīte jau bija te. Kamēr ēdu brokastis, viņa man pastāstīja par savām cīņām ar Karalisko Tetoni – beļģu cīkstoni, kura dienā mēdza apēst trīs kilogramus jēlas gaļas un virsū

uzdzert mucu alus; no jēlās gaļas un alus viņas elpa tā smirdēja, ka pietika ar vienu atraugu, lai pretinieces būtu uz paklāja. Lai viņu uzvarētu, Rozā mammītei vajadzējis izdomāt jaunu paņēmienu: viņa uzmaukusi galvā ar lavandu piesūcinātu kapuci un nodēvējusi sevi par Karpantrā bendi. Sacīkstēs, kā viņa vienmēr saka, jāliek lietā arī smadzeņu muskuļi.

– Kurš tev vislabāk patik, Oskar?

– Vai te? Slimnīcā?

– Jā.

– Nu, Bekons, Einšteins, Popkorns...

– Un kura meitene?

Šis jautājums izsita mani no sledēm. Man negribējās uz to atbildēt. Bet Rozā mammīte gaidīja atbildi, un starptautiskas klases cīkstones acu priekšā nevar tik ilgi vilcināties un tēlot mēmuli.

– Zilā Pegija.

Zilā Pegija ir zila meitenīte. Viņas istaba ir priekšpēdējā pašā gaiteņa galā. Viņa jauki smaida, bet gandrīz

nemaz nerunā. Viņas izskats liek domāt par kādu feju, kas brīdi atpūšas slimnīcā. Viņai ir sarežģīta slimība, kas saistīta ar asinsrites traucējumiem plaušās, kuru dēļ ādas krāsa kļūst zilgana. Viņa gaida operāciju, kas to atkal padarīs sārtu. Manuprāt, tas nav vajadzīgs, man viņa – tāda zila – liekas ļoti skaista. Viņu apņem starojums un klusums, ieejot pie viņas šķiet, ka esi nonācis kapelā.

– Vai tu viņai to esi pateicis?

– Es tak nevaru tur tā pēkšņi ierasties un sacīt: "Zilā Pegij, tu man ļoti patīc."

– Kāpēc lai tu viņai to nepateiktu?

– Es pat nezinu, vai viņa zina, kas es tāds esmu.

– Vēl jo lielāks iemesls, kādēļ tā jādara.

– Ar manu galvu! Tad jau viņai vajadzētu interešties par citplanētiešiem, par ko es neesmu drošs.

– Man tu liecies ļoti skaists, Oskar.

Rozā mammīte mirkli paklusēja. Ir patīkami dzir-

dēt tādus vārdus, tie uzdzen vieglas tirpas, kaut arī nevar saprast, ko atbildēt pretī.

– Es gribētu, lai mani mīl ne tikai dēļ izskata, Rozā mammīt.

– Ko tu vēlētos darīt viņas labā?

– Es gribētu viņu paglābt no spokiem.

– Ko? Vai te spokojas?

– Jā. Katru nakti. Visādi spoki klīst apkārt un neļauj mums naktīs gulēt. Tie ir ļauni un mūs knaiba kā ar knīpstangām. Ir grūti atkal aizmigt.

– Vai tev bieži rādās spoki?

– Nē. Man ir dzilš miegs. Bet es esmu dzirdējis, ka Zilā Pegija naktīs reizēm iekliedzas. Man gribētos viņu pasargāt.

– Pasaki to viņai.

– Es to nemaz nevaru izdarīt, jo naktī neviens nedrīkst iziet no savas istabas. Tādi ir noteikumi.

– Vai spokiem zināmi šie noteikumi? Nē. Noteikti ne. Izmanto viltību: ja spoki uzzinās, ka tu

stāvēsi sardzē pie Zilās Pegijas durvīm, tie šovakar neuzdrošināsies parādīties. Cik tev ir gadu, Oskar?

– Es nezinu. Cik pulkstenis?

– Desmit. Tev drīz būs piecpadsmit. Vai tev nešķiet, ka ir pienācis laiks sadūšoties un atklāt savas jūtas?

Pusvienpadsmitos es apņēmības pilns taisnā ceļā devos uz viņas istabu, durvis, izrādās, bija valā.

– Sveika, Pegij! Es esmu Oskars.

Viņa, izstiepusies uz muguras, gulēja gultā gluži kā Sniegbalīte, gaidot princi, kamēr dumīki septiņi rūķīši domāja, ka viņa ir mirusi. Sniegbalīte – kā tajās bildēs, kur sniegs ir zilgans, nevis balts.

Pegija pavērsās pret mani, un es sev jautāju, vai viņa notur mani par princi vai par kādu no rūķīšiem. Es varētu apslēpt savu plikpaurību ar rūķa smailcepuri, bet Zilā Pegija kā vienmēr klusēja, un tas ir tas skaistākais ar Pegiju, ka viņa nekad neko nesaka un viss paliek noslēpumā tīts.

– Es atnācu tev pavēstīt, ka šovakar un visus nākamos vakarus stāvēšu sardzē pie tavas istabas, lai tevi paglābtu no spokiem.

Viņa skatījās uz mani, mirkšķinādama acis, un man šķita, ka laiks rit lēnāk, gaiss kļuvis vieglāks, klusums – bezgalīgs, ka es it kā brienu pa ūdeni un ka viss pārvēršas, līdzko tuvojos viņas gultai, ko apspīd no nekurienes krītoša gaisma.

– Ei, pagaidi, Olpauri! Pegiju apsargāju es!

Popkorns stāvēja durvis, aizņemdamas visu aplodu. Es biju satriekts. Protams, ja šitā stāv sardzē, neviens spoks netiks garām.

Popkorns uzmeta acis Pegijai.

– Paklau, Pegij, mēs tak esam draugi, vai ne?

Pegija skatījās griestos. Popkorns to uztvēra kā apstiprinājumu un izvilka mani ārā.

– Ja tu gribi meiteni, nēm Sandrīni. Pat nemēģini lenkt Pegiju, viņa jau ir nomedīta.

– Ar kādām tiesībām?

— Ar tādām tiesībām, ka es te biju pirms tevis. Ja neesi mierā, varam kauties.

— Liecies mierā!

Jutos mazliet noguris un devos apsēsties rotaļu istabā. Tik tiešām, Sandrīne. Sandrīnei ir leikēmija, tāpat kā man, bet ārstēšana, šķiet, ir sekmīga. Viņa iesaukta par Ķīnieti, jo viņai ir melna, spīdīga parūka taisniem, pakausī bizītē sapītiem matiem, un tā dara viņu līdzīgu ķīnieteit. Viņa raugās uz mani, izpūš košļenes burbuli un ļauj tam pārsprāgt.

— Tu drīksti mani nobučot, ja gribi.

— Kāpēc? Vai ar košļeni tev nepietiek?

— Laikam nevari vis, pienapuika! Droši vien vēl nekad neesi to darījis.

— Nudien smiekli nāk. Savos piecpadsmit gados! Esmu to darījis biežāk, nekā tu domā, saderam?

— Vai tev ir piecpadsmit gadu? — Viņa likās pārsteigta.

Es paskatījos savā rokaspulkstenī.

— Jā. Pāri piecpadsmit.

— Man vienmēr gribējies, lai mani nobučo kāds piecpadsmitgadīgs tipiņš.

Sandrīne izvaikstīja seju un pastiepa uz priekšu taurītē savilkas lūpas, un es sapratu, ka viņa gaida skūpstu.

Atskatījos, ieraudzīju visus savus draugus, viņi mani novēroja. Nedrīkstēju izrādīt mikstčaulību. Jāturas kā vīram! Tā stunda ir situsi.

Es piegāju viņai klāt un noskūpstīju. Viņa apkēra mani, es nepaspēju atrauties, un viņa pēkšņi iegrūda man mutē savu košļeni. Pārsteigumā es uzreiz noriju savilāto bumbiņu. Kļuvu nikns.

Tobrīd kāds man paplikēja pa muguru. Nelaime nekad nenāk viena: ieradušies mani vecāki. Biju aizmirsis, ka šodien ir svētdiena.

— Vai tu neiepazīstināsi mūs ar savu draudzeni, Oskar?

— Viņa nav mana draudzene.

– Vai tomēr neiepazīstināsi?

– Sandrīne. Mani vecāki. Sandrīne.

– Ľoti priecājos ar jums iepazīties, – ar medaini saldu smaidu sacīja Ķīniete.

Es viņu labprāt nozīnāgstu.

– Vai tu vēlies, lai Sandrīne nāk mums līdzī uz tavu istabu?

– Nē. Lai Sandrīne paliek te.

Atgūlies savā gultā, es jutos noguris un uz brītiņu piemigu. Katrā ziņā man negribējās ar viņiem runāt.

Kad pamodos, viņi man iedeva dāvanas. Tā kā es visu laiku esmu slimnīcā, vecāki vairs lāgā neprot ar mani sarunāties; tāpēc viņi mani apdāvina, un pēcpusdiena paitet, apgūstot galda spēļu noteikumus un rotaļlietu iedarbināšanas pamācības. Mans tēvs ir ķerts uz lietošanas pamācībām, pat tad, ja tās ir turku vai jaņpāņu valodā, viņš pamanās izpētīt shēmas. Viņš ir pasaules čempions svētdienas pēcpusdienu sabojāšanā.

Šodien viņš man uzdāvāja disku atskāņotāju. Pēc

tam es vairs nevarēju viņam neko pārmest, pat ja man ļoti gribējās.

– Vai jūs neatbraucāt jau vakar?

– Vakar? Vai tu vēlējies? Mēs varam tikai svētdienā. Kas tev to teica?

– Kāds redzēja stāvvietā jūsu mašīnu.

– Pasaulē taču nav tikai viens sarkans džips. Var viegli pārskatīties.

– Nuja. Ar vecākiem diemžēl arī.

Tagad es panācu, ka viņi stāvēja kā zemē iemieti. Es divreiz pēc kārtas, viņiem dzirdot, atskānoju "Riekst-kodi". Mūzikai skanot, viņi nevarēja bilst ne vārda. Krietiņi iegriezts viņiem.

– Vai tev tas patīk?

– Hmm. Esmu noguris.

Viņi nodomāja, ka viņiem jādodas prom. Viņi ju-tās slikti. Vilcinājās, nevarēja izlemt. Es manīju, ka viņi grib man ko teikt, taču nespēj saņemties. Es no-priecājos, redzot, ka arī viņi dabū ciest.

Tad māte metās pie manis, piekļāva mani sev klāt un iedrosmīnošā tonī sacīja:

– Es milu tevi, manu mazo Oskariņ, ļoti mīlu.

Es gribēju spuroties pretī, bet pēkšņi atcerējos agrākos laikus, glāstu un maiguma pilnos laikus, kad māte vārdus "es mīlu tevi" neizrunāja skumjā balsī.

Pēc tam man vajadzēja drusku pagulēt.

Rozā mammīte nudien ir pamōšanās čempione. Viņa ierodas tieši tajā mirklī, kad es atveru acis. Un vienmēr smaidoša.

– Vecāki bija?

– Neizturējās kā parasti. Galu galā uzdāvināja man "Riekstkodi".

– Riekstkodi? Cik jocīgi, man bija cīņu biedre, kura sevi šādi dēvēja. Sasodīta cīkstone! Viņa vienai pretiniecei salauza sprandu ar augšstilbu. Bet kā ir ar Zilo Pegiju – vai tu viņu apciemoji?

– Par to nav ne runas. Viņa ir Popkorna brūte.

– Vai viņa tev to sacīja?

– Nē, viņš.

– Viņš blefo!

– Nedomāju vis. Pegijai viņš noteikti patīk labāk nekā es. Viņš ir daudz spēcīgāks, uz viņu var droši paļauties.

– Blefs, es tev saku! Lai arī ringā izskatījos pēc pelītes, es uzveicu cīkstones, kas līdzinājās valzivīm vai nīlzirgiem. Redzi, Plūmpudiņš – īriete, svēra simt piecdesmit kilogramu, viņas apakšdelmi bija kā manas ciskas, bicepsi kā mani lieli, kājas kā tornī, es nemaz nevarēju tās rokām aptvert. Nav vidukļa, nav nekā, kur pieķerties. Nesakaujama!

– Ko jūs darījāt?

– Tas, pie kā nevar pieķerties, ir apaļš un veļas kā rullis. Es piespiedu Plūmpudiņu skraidelēt riņķī, noķausēju, pēc tam nogāzu augšpēdus. Lai viņu paceltu, vajadzēja vinču. Tev, manu mazo Oskar, ir viegli kauli un nav daudz miesas, taču valdzina ne tikai kauli un

miesa, bet arī sirds un dvēsele. Un sirdsskaidrības un dvēseliskuma tev ir papilnam.

— Vai tiešām?

— Aizej pie Zilās Pegijas un pasaki viņai to, ko sacīt tev liek tava sirds.

— Es jūtos drusciņ noguris.

— Noguris? Cik tev šobrīd gadu? Astonpadsmit? Astonpadsmit gados neviens nejūtas noguris.

Rozā mammīte prata runāt tā, ka iedvesa enerģiju. Bija iestājusies nakts, pustumsā trokšni atbalsojās skaļāk, gaiteņa linoleju apspīdēja mēnessgaisma.

Es iegāju pie Pegijas un sniedzu viņai savu atskauņotāju.

— Nem to! Noklausies "Sniegpārslīņu valsi". Tas ir tik skaists, un, to klausoties, es vienmēr iedomājos tevi.

Pegija klausījās "Sniegpārslīņu valsi". Viņa smaidīja, it kā jau būtu dzirdējusi šo valsi un tas atsauktu atmiņā kaut ko tīkamu.

Viņa atdeva atpakaļ atskauņotāju un sacīja:

— Skaists valsis.

Tie bija viņas pirmie vārdi. Vai nav jauki?

— Zilā Pegij, es tev pateikšu, lūk, ko: man negribētos, ka tu piekristu operācijai. Šāda tu esi tik skaista! Rudzupukīte!

Redzēju, ka Pegijai tas patīk. Es to neteicu tādēļ, lai glaimotu, bet bija skaidrs, ka viņa ir iepriecināta.

— Oskar, es vēlos, lai tu mani pasargā no spokiem.

— Paļaujies uz mani, Pegij!

Es jutos baigi lepns. Galu galā es esmu uzvarējis!

— Nobučo mani!

Skūpstīs patiešām ir tāda meiteņu viltība, lai panāktu savu. Bet Pegija atšķirībā no Ķīnetes nav sa-maitāta, viņa pagrieza pret mani vaigu, un arī mani pārņēma karsta vēlēšanās viņu noskūpstīt.

— Arlabunakti, Pegij!

— Arlabunakti, Oskar!

Redzi, Dievs, tāda bija mana diena. Es saprotu, ka jaunekļa gadus sauc par nepateicīgu vecumu. Grūts laiks. Bet galu galā līdz ar divdesmit gadiem viss uzreiz nokārtojas. Tātad es vēršos pie Tevis ar savu šīs dienas lūgumu: es gribētu apprecēties ar Pegiju. Es gan neesmu pārliecināts, vai laulībām ir kāds sakars ar sirdi un dvēseli, vai tās pieder pie garīgām lietām. Un vai man jādod Tev svinīgs laulības solījums? Ja tas nav Tavā ziņā, tad ātri pavēsti, pie kā man jāgriežas. Ne-gribu Tevi steidzināt, tomēr atgādinu, ka man nav daudz laika.

Tātad – Oskara un Pegijas laulības. Jā vai nē. Man gribētos, lai Tu palīdzi man tās izkārtot!

Līdz ritam! Ar buču

Oskars

P. S. Kāda tad īsti ir Tava adrese?

Mīlais Dievs!

Tā nu tas ir, es esmu apprecējies. Ir 21. decembris, man drīz būs trīsdesmit gadu, un es esmu apprecējies. Mēs ar Zilo Pegiju nolēmām, ka par bērniem domāt vēl ir pāragri. Pegija, pēc manām domām, vēl nav tam gluži gatava.

Tas notika šonakt.

Ap vieniem naktī es izdzirdēju Zilo Pegiju vadām. Uzslējos sēdus. Spoki! Zilo Pegiju spīdzināja spoki, bet es biju apsolījis viņu apsargāt. Viņa uzskatī mani par mīkstčauli, nerunās ar mani vairs ne vārda, un viņai būs taisnība.

Es piecēlos un devos turp, kur atskanēja vaidi. Aizgājis līdz Pegijas istabai, ieraudzīju, ka viņa sēž gultā un pārsteigta skatās uz mani. Arī es izbrīnījos, jo

Zilā Pegija klusēdama lūkojās uz mani, bet es vēl aizvien dzirdēju vaidus.

Tad es piegāju pie nākamajām durvīm un sapratu, ka vaidētājs ir Bekons. Viņš valstījās pa gultu sāpošo deguma brūču dēļ. Uz mirkli es jutu sirdsapziņas pārmetumus, atceroties dienu, kad pielaidu uguni mājai, kaķim un sunim, pat grilēju zelta zivtiņu, – man šķiet, tā drīzāk izvārījās. Es iedomājos – kādas šausmas bija jāpārdzīvo nabaga dzīvniekiem, un ir pat labāk, ka pēc tam tie neizdzīvoja, jo tiem būtu sliktas atmiņas un deguma brūces tāpat kā Bekonam, par spīti ādas pārstādīšanai un ziedēm.

Bekons bija savilcīes čokurā un pārstāja vaidēt. Es atgriezos pie Zilās Pegijas.

– Tātad tā nebiji tu, Pegij. Es domāju, ka tie bija tavi vaidi.

– Bet es domāju, ka vaidi tu.

Neviens no mums nezināja, ko lai vēl saka. Patiesībā mēs abi jau sen domājām viens par otru. Zilā

Pegija kļuva vēl zilāka, tas nozīmēja, ka viņa ir ļoti sakautrējusies.

– Ko tu tagad gribi darīt, Oskar?

– Un tu, Pegij?

Padomā tikai, cik daudz mums jau kopīga – gan domas, gan jautājumi.

– Vai tu gribi gulēt pie manis?

Meitenes ir apbrīnojamas. Lai izrunātu šādu teikumu, man vajadzētu stundām, nedēļām, mēnešiem ilgi par to lauzīt galvu.

Turpretī viņa to pateica tik dabiski, tik vienkārši.

– Lai notiek.

Un es ierāpos viņas gultā. Bija pašauri, bet mēs tajā pavadijām lielisku nakti. Zilā Pegija smaržoja pēc lazdu riekstiem, viņas āda bija tikpat maiga kā man zem augšdelmiem, taču viņai tāda bija viscaur. Pieglaudušies viens otram, mēs daudz gulējām, daudz sapņojām, stāstījām par sevi.

Protams, no rīta, kad virsmāsa, Gometes kundze,

mūs ieraudzīja guļam kopā, sacēlās liels tracis. Viņa sāka kliegt, nakts dežūrmāsa arī sāka kliegt, viņas kliedza viena uz otru, tad uz Pegiju un uz mani, klaudzēja durvis, viņas sauca citus par lieciniekiem, dēvēja mūs par "nelaimīgiem nabadziņiem", lai gan mēs bijām ļoti laimīgi. Tas turpinājās, līdz ieradās Rozā mammīte un darija galu šim koncertam.

— Vai jūs liksiet mierā tos bērnus? Kas jums ir svārīgāks – slimnieki vai noteikumi? Man tie jūsu noteikumi pie vienas vietas. Apklustiet! Nesaceliet tādu brēku! Te nav īstā vieta.

Kā parasti neviens Rozā mammītei neieilda. Viņa aizveda mani atpakaļ uz manu istabu, un es drusciņ pagulēju.

Kad pamodos, mēs sākām runāties.

— Tātad tu ar Pegiju sadraudzējies, Oskar?

— Cieši jo cieši. Mēs šonakt apprecējāmies.

— Apprecējāties?

— Jā. Mēs darījām visu, ko dara vīrietis un sieviete, kad ir apprecējušies.

— Vai tiešām?

— Par ko jūs mani turat? Man ir – cik tagad pulkstenis? – man ir pāri divdesmit gadiem, es varu dzīvot, kā man pašam tīk, vai ne?

— Protams.

— Un iedomājieties, man patika visas tās izdarības – skūpstī, glāsti un pārējais –, kas agrāk, kad biju jaunāks, man riebās. Tas ir jocīgi, ka cilvēks tā pārvēršas, vai ne?

— Esmu sajūsmā par tevi, Oskar. Tu audz ne pa dienām, bet pa minūtēm.

— Mēs neizmēģinājām tikai vienu lietu – skūpstū ar mēli. Zilā Pegija baidījās, ka šādi var dabūt bērnu.

Kā jūs domājat?

— Es domāju, ka viņai taisnība.

— Vai patiešām? Vai ir iespējams dabūt bērnu,

skūpstoties uz lūpām? Tad jau man būs bērns arī no Ķīnetes.

— Neuztraucies, Oskar, izredzes tomēr ir mazas, gaužām mazas.

Rozā mammīte izskatījās tik nešaubīgi pārliecināta, ka es mazliet nomierinājos, lai gan — atzišos vienīgi Tev, Dievs, — mums, ar Zilo Pegiju skūpstoties, vienreiz, divreiz, nē, vairākas reizes mēles saskārās.

Es atkal nosnaudos. Tad kopā ar Rozā mammīti ieturēju brokastis un sāku justies labāk.

— Cik dīvaini, ka šorīt biju tik noguris.

— Divdesmit līdz divdesmit piecu gadu vecumā tas ir normāli — naksnīgi izbrauciens, dzīrošana, jautra uzdzīve, pārmērīgas trakulības. Taču par visu to vēlāk ir dārgi jāsamaksā. Vai neaiziesim satikties ar Dievu?

— Tātad jūs zināt viņa adresi?

— Manuprāt, viņš ir kapelā.

Rozā mammīte mani satuntuļoja, it kā mēs dotos uz Ziemeļpolu, paņēma pie rokas un aizveda līdz kapelai slimnīcas parka pašā galā, plaša, tagad apsaluša zāliena vidū. Galu galā ir lieki Tev to aprakstīt, jo tās taču ir Tavas mājas.

Ļoti sabijos, redzot Tevi pienaglotu pie Krusta, gandrīz kailu, pārāk vāju, viscaur brūcēm klātu, ar asinīainu pieri zem ērkšķu vainaga un zemu uz krūtīm nokārtu galvu. Es iztēlojos sevi Tavā vietā. Tas mani sadusmoja. Ja es būtu Tu, Dievs, tad neļautu ar sevi tā izrīkoties.

— Rozā mammīt, pavisam nopietni: jūs kā cīkstone, agrāk slavena čempione — vai jūs varat paļauties uz tādu kā viņš?

— Kāpēc ne, Oskar? Vai tu vairāk paļautos uz Dievu, ja ieraudzītu, ka viņš ir miesās ražens, muskuļains stiprinieks, īsbiksēs un ieļļotu ķermenī?

— Tomēr...

– Apdomā, Oskar. Kurš tev ir tuvāks? Vai Dievs, kas neko nejūt, vai Dievs, kas cieš sāpes?

– Protams, tas, kuram sāp. Bet, ja es būtu Viņš, ja es būtu Dievs, tad spētu izvairīties no ciešanām.

– Neviens nespēj izvairīties no ciešanām. Nedz Dievs, nedz tu. Nedz tavi vecāki, nedz es.

– Labi. Piekrītu. Bet kāpēc jācieš?

– Labs jautājums. Ciešanas ir divējādas. Vērīgi aplūko viņa seju. Nopēti, vai tā pauž ciešanas?

– Nē, cik dīvaini. Neizskatās, ka viņam kas kaitētu.

– Nu redzi. Ir jāatšķir divējas ciešanas, manu mazo Oskar, fiziskās ciešanas un garīgās ciešanas. Fiziskās ciešanas rodas pēkšņi. Garīgās ciešanas sev izvēlamies paši.

– Es nesaprotru.

– Ja tev plaukstā vai pēdā iedur naglu, tu nevari nejust sāpes. Tu ciet. Turpretī doma par miršanu tev nerada sāpes. Jo tu nezini, kas tevi sagaida. Tātad tas atkarīgs tikai no tevis, ciest vai ne.

– Vai jūs pazīstat cilvēkus, kas priecājas, domājot par miršanu?

– Jā, pazīstu. Piemēram, mana māte. Gulēdama uz nāves gultas, viņa ziņķāri smaidīja, dega nepacietībā uzzināt, kas ar viņu notiks.

Man vairs nebija ko iebilst. Taču mani interesēja turpinājums, tāpēc es brītiņu pārdomāju viņas teikto.

– Bet vairumam cilvēku trūkst ziņķares. Viņi ir piekērušies šai pasaulei kā uts pie auss plikpaurainai galvai. Nu, piemēram, mana pretiniece īriete, iesaukta par Plūmpudiņu, simt piecdesmit kilogramu smaga tukšā dūšā, jau dzimusī cīkstone, viņa man vienmēr sacīja: "Es nekad nemiršu, es neesmu ar mieru, es neesmu neko parakstījusi." Viņa maldījās. Neviens viņai netika teicis, ka dzīve ir mūžīga, neviens! Taču viņa tam spītīgi ticēja, nepielāva domu par iznīcību, tā viņai aizdeva dusmas, viņa ieslīga depresijā, novājēja, pameta savu arodu, un drīz svēra ne vairāk par trīsdesmit pieciem kilogramiem, kļuva kā asaka, tieva kā

diegs, sevi novārdzināja līdz beidzamam. Viņa nomira, tāpat kā visi citi, taču doma par miršanu viņai sabojāja visu dzīvi.

— Plūmpudiņš bija stulbiķe, Rozā mammīt.

— Jā, dumja kā aknudesa. Taču tādu nav mazums.

Vairāk nekā nepieciešams.

Ari tam man nācās piekrist, jo pats domāju līdzīgi.

— Cilvēki baidās no nāves, jo viņus biedē nezināmais. Kas īsti ir nezināmais? Es tev, Oskar, ieteiktu nebaidīties, bet paļauties. Palūkojies uz krustā sistā Dieva seju: tā pauž fiziskas sāpes, bet neliecina par dvēseliskām ciešanām, tāpēc ka viņam piemīt paļavība. Viņš sev nemitīgi atkārto: "Iesistās naglas man sagādā sāpes, taču es neciešu." Redzi nu, kāds ticībai ir spēks! To es gribēju tev izskaidrot.

— Norunāts, Rozā mammīt, kad mani sagraabs nāves bailes, es piespiedīšu sevi paļauties.

Viņa mani apskāva. Patiesībā bija ļoti labi tukšajā

baznīciņā kopā ar Tevi, Dievs, jo Tu izskatījies tik mierīgs.

Atgriezies es ilgi gulēju. Man arvien biežāk uznāk miegs. Gluži kā izsalkums. Pamodīs es Rozā mammītei teicu:

— Patiesībā man nav bail no nezināmā. Vienīgi žēl zaudēt visu dzīvē iepazīto.

— Man iet gluži tāpat, Oskar. Vai neuzaicināsim Zilo Pegiju uz tēju?

Zilā Pegija dzēra tēju kopā ar mums, viņa labi sapratās ar Rozā mammīti, mēs sirsnīgi smējāmies, kad viņa mums stāstīja par cīniņu ar māsām Žikletēm — trīnītēm, kuras uzdevušās par vienu personu. Pēc katra raunda tā Žiklete, kura bija piekususi, dzenājot pretinieci pa visu ringu, pārlēkusi pāri ringa virvei, aizbildeinoties, ka gribas pačurāt, un aizskrējusi uz tualeti, lai samainītos ar māsu, kura žirgta un mundra atgriezusies ringā, lai atsāktu cīņu. Un tā tālāk. Visi domājuši, ka ir tikai viena Žiklete, nenogurdināma

lēkātāja. Rozā mammīte atklājusi šo viltību, viņa ieslēgusi abas aizstājējas tualetē, atslēgu izsviedusi ārā pa logu un atgriezusies pie palikušās. Cīņas sportā ir jābūt ļoti viltīgam.

Pēc tam Rozā mammīte aizgāja. Kopējas Zilo Pegiju un mani uzmanīja, it kā mēs būtu petardes, kas tūlit sprāgs. Sasodīts, man tomēr ir trīsdesmit gadu! Zilā Pegija man svēti apsolīja, ka šovakar darīšot visu, ko vien es gribēšot; es savukārt svēti apsolīju, ka šoreiz neskūpstīšos ar mēli.

Tiesa kas tiesa, bērnus radīt ir viena lieta, pavisam cita ir viņus izaudzināt.

Nu redz kā, Dievs. Es nezinu, ko Tev šovakar lūgt, jo šī bija laba diena. Tomēr. Palīdzi, lai rīt Zilajai Pegijai operācija izdotos. Ne tā, kā man, ja Tu saproti, ko gribu teikt.

Līdz rītam! Ar buču

Oskars

P. S. Operācija nav garīga lieta, droši vien tā nav Tavā sarakstā. Tāpēc palīdzi Zilajai Pegijai operāciju izturēt, lai kāds būtu iznākums. Es paļaujos uz Tevi.

Mīlais Dievs!

Zilo Pegiju šodien operēja. Es pārlaidu desmit briesmīgus gadus. Trīsdesmitnieka gadi – tas ir grūts vecums, pilns rūpju un atbildības.

Pegija nevarēja šonakt man piebiedroties, jo Dikrī kundze, nakts dežūrmāsa, palika istabā, lai sagatavotu viņu anestēzijai. Ap astoņiem viņu aizveda uz operāciju zāli. Man sažņaudzās sirds, ieraugot Pegiju uz riteņnestuvēm, tik mazu un sīciņu zem zaļajiem palagiem.

Rozā mammīte turēja manu roku, lai es pārāk nesatrauktos.

– Kāpēc, Rozā mammīt, jūsu Dievs pieļauj, ka pasaule ir tādi kā mēs – es un Pegija?

– Labi, ka viņš rada tādus kā jūs, jo bez jums dzīve nebūtu pat uz pusi tik skaista.

– Nē. Jūs nesapratāt. Kāpēc Dievs pieļauj, ka cilvēki saslimst? Vai nu viņš ir ļauns, vai arī neko nespēj.

– Oskar, slimība ir kā nāve. Tā vienkārši notiek. Tas nav sods.

– Acīmredzot jums nekas nekaiš!

– Kā tu to zini, Oskar?

Tas mani pārsteidza. Nekad nebiju aizdomājies, ka Rozā mammītei, vienmēr tik laipnai, tik izpalīdzīgai, varētu būt pašai savas problēmas.

– Jūs nedrīkstat no manis neko slēpt, Rozā mammīt, jūs varat man visu teikt. Man ir jau gandrīz trīsdesmit divi gadi, man ir vēzis, sieva operāciju zālē, tātad es pazīstu dzīvi.

– Es mīlu tevi, Oskar.

– Es jūs arī. Kā lai jums palīdzu? Vai gribat, lai jūs adoptēju?

– Mani?

– Jā, Bernāru es jau adoptēju, pēc tam, kad redzēju, ka viņš tā grūtsirdīgi skatās.

— Bernāru?

— Savu lācīti. To tur. Skapī uz plaukta. Tas ir mans vecais lācītis, tam vairs nav nedz acu, nedz mutes, nedz deguna, polsterējums pa pusei sašļucis un visur rētas. Viņš ir mazliet līdzīgs jums. Es viņu adoptēju tajā vakarā, kad mani stulbie senči man uzdāvināja jaunu lācīti. It kā es būtu gribējis jaunu lācīti! Tā jau viņi varētu arī mani aizstāt ar mazu brālīti! Tā nu es viņu adoptēju. Es Bernāram novēlēju visu, kas man pieder. Es gribētu adoptēt arī jūs, ja tas jūs nomierinātu.

— Jā. Tas būtu jauki. Tas noteikti būtu man īsts mierinājums, Oskar.

— Tātad norunāts, Rozā mammīt!

Tad mēs devāmies uz Pegijas istabu, aiznesām šokolādi un ziedus, lai sveiktu viņu ar atgriešanos.

Pēc tam es nedaudz pagulēju. Traks var palikt, cik es pēdējā laikā daudz guļu.

Pievakarē mani pamodināja Rozā mammīte un

pavēstīja, ka Zilā Pegija atvesta atpakaļ uz savu istabu un operācija izdevusies.

Mēs kopā aizgājām viņu apraudzīt. Pie gultas sēdēja viņas vecāki. Es nezinu, vai viņiem to bija pateikusi Pegija vai Rozā mammīte, bet šķiet, ka viņi zināja, kas es esmu, un izturējās pret mani ar lielu cieņu. Viņi novietoja priekš manis krēslu starp viņiem, un es varēju palikt pie savas sievas kopā ar sievas vecākiem.

Es biju pārlaimīgs, ka Pegija vēl aizvien bija mazliet zilgana. Dakteris Diseldorfss sarauca biezās, melnās uzacis un paziņoja, ka pēc dažām stundām zilganums izzudīs.

Es uzlūkoju Pegijas mammu, kura nemaz nebija zila, tomēr ļoti skaista, un apsolīju sev, ka milēšu savu sievu Pegiju, lai kāda būtu viņas ādas krāsa.

Pegija atvēra acis, uzsmaidija man un vecākiem, un atkal aizmiga.

Viņas vecāki jutās atviegloti, taču viņiem vajadzēja doties prom.

— Mēs uzticam tev savu meitu, — viņi man teica.
— Mēs zinām, ka uz tevi var paļauties.

Kopā ar Rozā mammīti sagaidīju, kad Pegija vēlreiz atvēra acis, un tad aizgāju atpakaļ uz savu istabu atpūsties.

Kamēr rakstīju šo vēstuli, man kļuva skaidrs, ka šī tomēr bija laba diena. Īsta ģimenes diena.

Es adoptēju Rozā mammīti, iepatikos savas sievas vecākiem un atguvu sievu sveiku un veselu, un es viņu mīlu tik un tā, kaut arī pēc pāris stundām viņa kļūs sārta.

Līdz rītam! Ar buču
Oskars
P. S. Šodien neko nevēlēšos. Ľaušu Tev atpūsties.

Mīlais Dievs!

Šodien, starp četrdesmit un piecdesmit, esmu sastrādājis daudz mulķību.

Pastāstišu par tām īsumā, daudz vairāk tās nav pelnījušas. Zilā Pegija jutās labi, bet tad atnāca Ķīniete un, Popkorna sakūdīta, pastāstiņa Pegijai, ka esmu viņu pa īstam noskūpstījis.

Uz līdzzenas vietas Pegija man paziņoja, ka starp mums viss beidzies. Es iebildu, skaidroju, ka tā bija jaunības kļūda, ka tas notika ilgi pirms mūsu attiecībām un ka viņai nevajadzētu man pārmest manu pagātni visu turpmāko dzīvi.

Taču Pegija nepiekāpās, pat sadraudzējās ar Ķīnieti, un abas kopā kīkināja par mani.

Kad Brigita, kurai ir Dauna sindroms, ienāca manā

istabā sasveicināties, es ļāvu viņai sevi apskaut un nobučot. Viņa bija ārkārtīgi priecīga. Gluži kā suns, sagaidījis saimnieku. Diemžēl gaitenī stāvēja Einšteins. Varbūt viņam galvā patiešām ir ūdens, tomēr acis gaužām vērīgas. Viņš visu redzēja un tūlīt devās pastāstīt par redzēto Pegijai un Ķīnietei. Viss stāvs mani tagad uzskata par brunču mednieku, kas skrien pakaļ katriem brunčiem, kaut gan es ne soli nebiju spēris laukā no savas istabas.

— Pats nesaprotu, Rozā mammīt, kāpēc tā ielaidos ar Brigitu...

— Pusmūža krīze, Oskar. Ap piecdesmit gadiem vīrieši tā mēdz rīkoties, jo vēlas pārbaudīt, vai joprojām vēl spēj savaldzināt sievietes, ne tikai tās, kuras viņus mīl.

— Skaidrs, tad es esmu pavisam normāls, tomēr riktiņs stulbenis, vai ne?

— Jā, tu esi pilnīgi normāls.

— Ko lai tagad daru?

— Kuru tu īsti mīli?

— Pegiju. Vienīgi Pegiju.

— Tad pasaki viņai to! Jauns pāris ir ļoti trausls un ievainojams, ir jācīnās, lai tie, kas sader kopā, kopā arī paliktu.

Rīt, mīļais Dievs, ir Ziemsvētki. Nekad nebiju par tiem domājis kā par Tavu dzimšanas dienu. Izdari tā, lai es salīgstu mieru ar Pegiju, jo, iespējams, tādēļ es šovakar esmu ļoti bēdīgs un pavisam zaudējis drosmi.

Līdz rītam! Ar buču

Oskars

P. S. Tagad, kad esam draugi, vari man droši pacukstēt, ko Tu vēlētos dzimšanas dienas dāvanā?

Mīlais Dievs!

Šodien agri no rīta astoņos pateicu Zilajai Pegijai, ka viņu mīlu, ka es mīlu vienīgi viņu un nevaru iedomāties savu dzīvi bez viņas. Viņa sāka šķukstēt un atzinās, ka esmu viņu no lielām bēdām atbrīvojis, jo arī viņa, arī viņa mīlot tikai mani, un ka viņa nevienu citu neatradīšot, īpaši tagad, kad atkal kļuvusi sārta.

Mēs abi raudājām, bet savādi, ka tas bija ļoti patīkami. Dzīve divatā ir brīnišķīga. Sevišķi, ja ir jau pāri piecdesmit un kopā daudz kas piedzīvots.

Ap desmitiem es pēkšņi attapos, ka ir Ziemsvētki un es nevarēšu būt kopā ar Pegiju, jo ieradīsies viņas radinieki – brālēni un māsīcas, tantes un onkuļi, kas drūzmēsies viņas istabā, un es būšu spiests paciest savus vecākus. Ko viņi man šoreiz dāvinās? Vai puzli

no astoņpadsmīt tūkstoš gabaliņiem? Grāmatas kurdu valodā? Pilnu maisu ar lietošanas pamācībām? Manu fotogrāfiju no laikiem, kad vēl biju vesels? No šiem dieniem kretīniem var visu ko sagaidīt. Viens bija skaidrs, diena būs pilnībā sabojāta!

Brīdi padomājis, nolēmu organizēt savu bēgšanu. Pēc nelielas kaulēšanās vienojāmies: Einšteinam rotaļieta, Bekonam dūnu sega, Popkornam saldumi. Biju novērojis, ka Rozā mammīte pirms došanās prom vienmēr iegriežas ģerbtuvē. Vecāki visdrizāk neieradīsies ātrāk par pusdienlaiku. Visam būtu jānotiek kā pa diedziņu. Tā arī bija. Ap pusdiņpadsmitiem Rozā mammīte mani noskūpstīja, novēlēja pavadīt jaukus Ziemsvētkus kopā ar vecākiem un devās ģerbtuves virzienā. Uzsvilpu. Popkorns, Einšteins un Bekons man ātri palīdzēja saģērbties un pavadija līdz Rozā mammītes vecajai grabažkastei, mašīnai, kura droši vien nāk no pašiem automobiļu ražošanas pirmsākumiem. Audzis vienā no pilsētas bīstamākajiem rajoniem, Popkorns

bija meistars atslēgu atmūķēšanā, viņš ātri vien dabūja vaļā auto aizmugurējās durvis. Puikas noguldīja mani uz grīdas starp priekšējiem un aizmugurējiem sēdeklīem un, neviena nepamanīti, atgriezās slimnīcā.

Pēc diezgan ilga laika mašīnā iekāpa Rozā mammīte, pēc desmitās vai piecpadsmitās reizes viņai izdevās mašīnu iedarbināt un ar lielu rāvienu izkustināt no vietas.

Tā bija ģeniāla mašīnīte no automobiļu ražošanas aizlaikiem, turklāt tās motors darbojās ar tādu troksni, ka likās, ka mēs traucamies ar milzu ātrumu, turklāt kratīja kā amerikāņu kalniņos.

Bija tikai viena problēma, proti, braukt viņai bija mācījis draugs kaskadieris. Viņai neeksistēja ne luksofori, ne gājēju pārejas, ne braukšana pa riņķi, tāpēc nepārtraukti nācās strauji bremzēt. Rozā mammīte bieži signalizēja un lamājās neizmeklētiem vārdiem uz visiem, kas gadījās ceļā. Tā nu es vēlreiz nospriedu, cik vērtīga dzīves skola ir cīņas māksla.

Biju plānojis pie viņas mājas iesaukties: "Kukū, Rozā mammīt!", bet ceļš bija tālāks, nekā es biju domājis, un es aizmigu.

Kad pamodos, bija jau pavism tamšs, auksti un ļoti kluss, un es biju pavism nosalis, guļot uz mitrā mašīnas paklāja. Un tikai tad man ienāca prātā, ka esmu rīkojies visai mulķīgi.

Izrausos no mašīnas, tieši tobrīd sāka snigt. Tas ne tuvu nebija tik patīkami kā klausīties "Sniegpārslīņu valsi" no "Riekstkoža". No aukstuma sāka klabēt zobi.

Ieraudzīju lielu, apgaismotu namu. Jutos nelāgi un ļoti noguris. Lai aizsniegatos līdz durvju zvanam, man vajadzēja vairākas reizes palēkties. Tas mani vēl vairāk nokausēja, un es knapi turējos uz kājām.

Tādu mani atrada Rozā mammīte.

— Bet... bet... — viņa iesāka savu sakāmo. Tad noliecās pie manis un nočukstēja:

— Milulīt.

Tobrīd ienāca prātā, ka varbūt nemaz neesmu rīkojies tik muļķīgi.

Viņa ienesa mani savā viesistabā, kurā mirdzēja krāšņi izrotāta Ziemsvētku eglīte. Biju pārsteigts, ka pie Rozā mammītes ir tik skaisti. Viņa mani nosēdināja pie kamīna, un mēs izdzērām pa lielai tasei karstas šokolādes. Jutu, ka viņa nogaida, līdz man kļūs nedaudz labāk, lai kārtīgi nokauninātu. Tā nu es vilku garumā ar labāk palikšanu, kas nemaz nebija grūti, jo pēdējā laikā visu laiku jūtos piekusis.

— Slimnīcā visi tevi meklē, Oskar! Ir sacelta liela brēka. Tavi vecāki ir izmisuši. Viņi jau iesaistījuši meklēšanā policiju.

— Par to es nebrīnos. Viņi ir tik stulbi, ka droši vien domā, ka, saslēgts rokudzelžos, es viņus mīlēšu vairāk...

— Kas tev ir pret viņiem?

— Viņi no manis baidās. Pat neuzdrīkstas ar mani

runāt. Un jo vairāk viņi baidās, jo lielāks monstrs es sev liekos. Kāpēc es viņos izraisu tik lielas bailes? Vai es smirdu? Vai varbūt esmu kļuvis par muļķi un pats to neapzinos?

— Viņi nebaidās no tevis, Oskar. Viņi baidās no slimības.

— Mana slimība ir daļa no manis. Viņiem nebūtu jāizturas citādi tikai tāpēc, ka esmu slims. Vai varbūt viņi spēj mīlēt tikai veselu Oskaru?

— Viņi tevi mīl, Oskar. Viņi paši man to teica.

— Vai jūs ar viņiem runājāt?

— Jā. Viņi ir ļoti greizsirdīgi par to, ka mēs tik labi saprotamies. Nē, nevis greizsirdīgi, drīzāk bēdīgi. Noskumuši, jo viņi ļoti gribētu ar tevi tikpat labi saprasties.

Es paraustīju plecus, bet dusmas bija mazliet nonplakušas. Rozā mammīte uzvārija man vēl vienu tasi karstas šokolādes.

— Tu zini, Oskar, ka viendien nomirsi. Taču tavi vecāki arī reiz mirs.

Es izbrīnījos. Tas man nebija ienācis prātā.

— Jā, arī viņi nomirs. Pavisam vieni. Un mocīsies sirdsapziņas pārmetumos, ka nav salīguši mieru ar savu vienīgo bērnu Oskaru, kuru tik ļoti milēja.

— Nerunājiet tā, Rozā mammīt, man kļūst skumji.

— Padomā par viņiem, Oskar! Tu esi sapratis, ka mirsti, jo esi gudrs zēns. Bet tev nav ienācis prātā, ka neesi vienīgais, kas nomirs. Katrs reiz nomirs. Arī tavi vecāki. Kādu dienu arī es.

— Jā, tomēr man jāmirst pirmajam.

— Tas tiesa. Tu vispirms. Bet vai tāpēc tu vari darīt visu, kas ienāk prātā? Vai tāpēc vari atļauties aizmirst par citiem?

— Es sapratu, Rozā mammīt. Piezvaniet viņiem!

Lūk, tā, Dievs. Par tālāko — pavisam īsi, jo man sāk pickust roka. Rozā mammīte piezvanīja uz slim-

nīcu, viņi paziņoja maniem vecākiem, kur es esmu, viņi atbrauca pie Rozā mammītes, un mēs visi kopā nosvinējām Ziemsvētkus.

Kad vecāki atbrauca, es viņiem teicu:

— Piedodiet, biju aizmirsis, ka arī jums reiz jāmirst.

Es nezinu, kas bija mainījies, bet pēc manis teiktā vecāki kļuva tādi paši kā agrāk, un mēs kopā pavadījām lieliskus Ziemsvētkus.

Pēc deserta Rozā mammīte gribēja televīzijā noskatīties pusnakts misi un cīņas turnīru, ko bija ierakstījusi kasetē. Viņa teica, ka jau daudzus gadus mēdzot parūpēties, lai pirms pusnakts mises būtu kāda cīņa ko paskatīties. Tā jau esot kļuvusi par tradīciju — vērot kādu no mačiem pirms mises. Tā nu mēs visi noskatījāmies maču, ko viņa bija izvēlējusies. Tas bija lieliski. Mefistofelis pret Žannu d'Arku. Peldkostīmi un velosipēdistu bikses! “Kas par vareniem

sievišķiem!" teica mans tēvs, pavisam sasarcis, izskatījās, ka viņam mačs patika. Kā viņas zvetēja viena otrai pa seju! Es viņu vietā jau sen būtu pagalam. Rozā mammīte teica, ka tas esot tikai treniņa jautājums – jo vairāk sitienu saņem, jo vieglāk tos izturēt. Un nekad nedrīkst atmest cerības. Galu galā uzvarēja Žanna d'Arka, lai gan sākumā izskatījās gluži otrādi. Tev droši vien arī patiktu šis mačs.

Un tagad, mīlais Dievs, daudz laimes dzimšanas dienā! Kad Rozā mammīte mani nolika gulēt sava vecākā dēla istabā, kurš pašlaik Kongo ārstē ziloņus, viņa man teica, ka labākā dāvana Tev būšot mana salabšana ar vecākiem. Kaut gan man šķiet, ka tā nav nekāda dāvana. Taču, ja to saka Rozā mammīte, kas ir Tava draudzene...

Līdz rītam! Ar buču

Oskars

P. S. Aizmirsu izteikt savu vēlēšanos: izdari tā, lai mani vecāki vienmēr būtu tādi kā šovakar. Un es arī. Tie bija brīnumjauki Ziemsvētki, īpaši Mefistofelis pret Žannu d'Arku. Žēl, ka nenoskatījos Tavu misi, tik ilgi es nevarēju nomodā palikt.

Mīlais, Dievs!

Nu man jau ir sešdesmit gadu, un vakardienas pārmēribas liek sevi manīt. Šodien nejūtos visai labi.

Biju priecīgs atkal atgriezties mājās, slimnīcā. Tā nu tas ir, vecākam klūstot, vairs negribas tik daudz ceļot. Nu esmu pavisam pārliecināts, ka man vairs nav ne mazākās vēlēšanās kaut kur doties.

Vakardienas vēstulē Tev nepastāstīju, ka Rozā mammītei uz plaukta blakus kāpnēm bija Zilās Pegijas statuete. Es Tev zvēru. Gluži tāda kā viņa, tikai no ģipša, tāda pati maiga seja, tieši tādas drēbes un āda tieši tādā zilā krāsā. Rozā mammīte apgalvoja, ka tā ir Jaunava Marija, Tava māte, ja es viņu pareizi sapratu, šī Madonnas figūriņa viņas ģimenē tiekot nodota no paaudzes paaudzē. Viņa man to ar lielu prieku uzdā-

vināja. Kādu dienu tā tāpat nonāks atpakaļ Rozā mammītes ģimenē, jo es tači mammīti adoptēju.

Zilajai Pegijai jau klājas labāk. Viņa mani apciešoja ratīnkrēslā. Statuetē viņa nesaskatīja līdzību ar sevi, taču mēs kopā pavadījām pāris skaistu stundu. Sadevušies rokās, klausījāmies "Riekstkodi" un atceļējāmies agrākos labos laikus.

Šodien, Dievs, rakstu Tev pavisam īsi, jo pildspalva man šķiet nedaudz smaga. Te visi ir slimī, pat dakteris Diseldorf, pārēdies šokolādi, aknu pastēti, ceptus kastaņus un arī šampanieša esot bijis par daudz, to visu peronālam bija sadāvinājuši bērnu vecāki. Man būtu liels prieks, ja Tu mani apciemotu.

Ar buču, līdz rītam!

Oskars

Mīlais Dievs!

Šodien, starp septiņdesmit un astoņdesmit gadiem,
es daudz domāju.

Šai nodarbē man palīdzēja Rozā mammītes dāvana.
Vairs neatceros, vai esmu Tev to jau stāstījis. Sahāras
tuksnesī esot tāds augs, kurš dzīvojot tikai vienu vie-
nīgu dienu. Tiklīdz sēkla tiek pie ūdens, tā uzdigst, iz-
dzen asnu, salapo, uzzied, nobriedina sēklas, novīst,
sakalst un vakarā jau ir pagalam. Jauka dāvana, pal-
dies Tev, ka esi ko tādu radījis! Mēs aplaistījām sēklu
šorīt ap septiņiem no rīta – Rozā mammīte, mani ve-
cāki un es –, starp citu, vai jau teicu, ka mani vecāki
tagad dzīvo pie Rozā mammītes, jo tas nav tik tālu, kā
mūsu mājas. Līdz pat vakaram es varēju vērot Sahāras
auga dzīvi. Es biju mēms! Ir jau tā, ka zieds tam ir ne-

izteiksmīgs, vārgs, nav jau nekāds baobabs, taču dros-
mīgs kā vīrs, visu paveica vienas dienas laikā.

Mēs ar Zilo Pegiju daudz ko izlasījām Medicīnas
enciklopēdijā. Tā ir viņas mīlākā grāmata. Slimības
ir viņas kaislība, viņa grib zināt, kas viņu varētu pie-
meklēt vēlāk. Un vai Tu vari iedomāties, es tos tur
neatradu! Nu labi, tas tikai pierāda, ka tās nav slimī-
bas – nedz dzīvība, nedz nāve, nedz ticība, nedz Tu.
Tā, protams, ir laba ziņa. Bet tomēr, tik nopietnā
grāmatā taču vajadzētu būt atbildēm uz pašiem bū-
tiskākajiem jautājumiem, vai ne?

– Rozā mammīt, kā tas var būt, ka Medicīnas en-
ciklopēdijā var atrast lietas, kas attiecas uz atsevišķu
cilvēku problēmām, bet tās, kas skar mūs visus, piemē-
ram, *dzīve, nāve, ticība, Dievs*, nav pieminētas vispār?

– Varbūt tev jāieskatās Filosofijas vārdnīcā, Oskar.
Taču, pat ja tu tur atradīsi šos jēdzienus, tevi var sa-
gaidīt vilšanās. Jo par katru no tiem ir iespējami ļoti
atšķirīgi viedokļi.

- Kā tas var būt?
- Visinteresantākie jautājumi tā arī paliek tikai jautājumi. Tajos slēpjas kāds noslēpums. Katra atbilde satur vārdu *iespējams*. Tikai uz nebūtiskiem jautājumiem var atbildēt viennozīmīgi.
- Tātad jūs domājat, ka *dzīve* nav izskaidrojuma?
- Es domāju, ka *dzīvei* ir vairāki izskaidrojumi, tātad nav neviena.
- Gluži manas domas, Rozā mammīt, ja jau *dzīvi* nevar izskaidrot, tā vienkārši jādzīvo.
- Palātā ienāca dakteris Diseldorf. No melno, biezo uzacu apakšas viņš raudzījās manī ar nopērta suņa acīm.
- Vai jūs ļemējat uzacis, dakter Diseldorf?
- Viņš pārsteigts palūkojās apkārt, šķita, ka viņš grib jautāt Rozā mammītei un maniem vecākiem, vai ir pareizi sadzirdējis jautājumu. Beidzot viņš nomāktā balsī atbildēja: — Jā.
- Nenokariet galvu, dakter Diseldorf, nav jūsu vaina, ka ārstēšana nav izdevusies. Es dzēru visas zā-

les, ko likāt, un piekritu visām procedūrām, un jūs darījāt visu, kas jūsu spēkos. Zinu, ka esat spiests pāvestī cilvēkiem sliktas ziņas par nedziedināmām slimībām ar sarežģītiem latīnu nosaukumiem. Jums vajadzētu atslābt un nomierināties. Jūs neesat Dievs tas Kungs. Jūs nevarat pavēlēt dabai. Jūs esat savā ziņā mehāniķis. Palaidiet valīgāk grožus, citādāk nevarēsiet ilgi turpināt šo amatu.

Manī klausoties, dakterim bija tik atplesta mute, it kā viņš būtu norijis veselu olu. Pēc tam viņš plati pasmaidīja un apskāva mani.

- Tev taisnība, Oskar. Paldies par padomu.
- Nav par ko, dakter. Nāciet atkal, kad vien vēlaties!

Klau, mīļais Dievs, vēl aizvien gaidu Tavu apciešojumu. Nāc! Neesi tik kautrīgs! Nāc, kaut arī man pašlaik ir daudz apmeklētāju. Es patiešām priecāšos.

Līdz rītam! Ar buču
Oskars

Mīļais Dievs!

Zilā Pegija ir prom. Viņa ir mājās pie vecākiem. Es neesmu dumjš, zinu, ka nekad vairs viņu nerēdzēšu.

Nerakstīšu gari, jo esmu noskumis. Mēs ar Pegiju kopā pavadijām dzīvi, un tagad es guļu savā gultā viens pats, plikpaurains, vārgs un noguris. Novecot nav patīkami.

Šodien es Tevi vairs nemīlu.

Oskars

Mīļais Dievs!

Paldies, ka atnāci.

Tu izvēlējies īsto brīdi, jo nejutos labi. Varbūt Tevi aizskāra mana vakardienas vēstule...

Kad šodien pamodos, sapratu, ka esmu jau deviņdesmit gadu vecs. Un, palūkojies pa logu, ieraudzīju sniegu.

Un tad es sapratu, ka Tu biji atnācis. Bija agrs rīts. Es biju viens šajā pasaulē. Bija tik agrs, ka putni vēl gulēja, pat nakts dežūrmāsa, Dikrī kundze, vēl snauduļoja, bet Tu jau iekrāsoji rītausmu. Sākumā blāvu, bet Tu neatlaidies. Debesis kļuva gaišākas. Tu iekrāsoji tās, baltas, pelēkas, zilas, Tu aizdzini tumsu, Tu pamodināji pasauli. Un tad es sapratu atšķirību starp Tevi un mums: Tu esi čakls zēns, kurš nekad

nenogurst. Vienmēr strādā. Radi dienu! Radi nakti!
Radi pavasari! Radi ziemu! Zilo Pegiju! Oskaru! Rozā
mammīti! Kas par spēku!

Es sajutu, ka Tu te esi. Ka Tu man uztici savu
noslēpumu: uz pasauli katru dienu jāskatās tā, it kā to
redzētu pirmo reizi.

Es sekoju Tavam padomam un krietni nopūlējos.
Kā pirmo reizi palūkojos uz gaismu, krāsām, kokiem,
putniem, zvēriem. Jutu, kā gaiss plūst caur nāsīm un
ļauj man elpot. Ieklausījos balsīs gaitenī, kas atbalso-
jās kā katedrāles velvēs. Es sajutu, ka dzīvoju. Es trī-
cēju no neviltota prieka un laimes par to, ka varu klāt
būt. Es biju kā apburts.

Paldies, Dievs, par to, ko izdarīji manis dē]. Man
bija tāda sajūta, ka Tu paņem mani aiz rokas un ievēd
mani pašā noslēpuma sirdī, lai es to ieraudzītu. Paldies!
Līdz rītam! Ar buču
būtu īstā, arī vīzējaši
Oskars

P. S. Mana vēlēšanās: vai Tu to, nu to lietu ar
pirmo reizi, nevarētu izdarīt arī maniem vecākiem?
Rozā mammītei tas nebūtu nekāds jaunums, man
šķiet. Un arī Zilajai Pegijai, ja Tev ir laiks...

Mīlais Dievs!

Šodien man paliek simt gadu. Tāpat kā Rozā
mammītei. Es daudz guļu, bet jūtos labi.

Mēģināju izskaidrot vecākiem, kas par savādu
dāvanu ir dzīve. No sākuma šo dāvanu pārvērtē, jo
domā, ka dzīve ir mūžīga. Vēlāk to noniecina, jo tā
liekas neveiksmīga, pārāk īsa, to vienkārši iznieko.
Un beigu beigās cilvēki saprot, ka dzīve nav vis dā-
vana, bet aizdevums, kas jāatpelna. Es, kas nu jau
esmu simt gadu vecs, zinu, par ko runāju. Jo ilgāk
dzīvojam, jo vairāk novērtējam dzīvi. Katrs zaļknā-
bis desmit vai divdesmit gadu vecumā spēj baudīt
dzīvi, bet, lai par to priecātos, kad tev ir jau simts un
vairs nevari pārvietoties, ir jāliek lietā prāts.

Nezinu, vai man izdevās viņus pārliecināt.

Apciemo viņus. Pabeidz iesākto! Esmu nedaudz
noguris.

Līdz rītam! Ar buču

Oskars

Es apjomīgi atgriezu domas. Bet mīkstām

domām. Nevis spūstības, nevis lēķēm, nevis iemīlējumiem

nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm,

nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm,

nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm,

nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm,

nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm, nevis vīzīmēm,

— Māmūšo augstās pilnības viesi jau zinātu
dzīvošo vietas līdzību. Līdzību tās viesi mazējās
vienīgi arī.

Mīlais Dievs!

Simt desmit gadu – tas ir daudz. Man šķiet, ka
mirstu.

Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.

Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.
Mīlais Dievs! Es teicu, ka es jau mīlu Oskaru.

Puisēns ir miris.

Es joprojām būšu Rozā dāma, bet nekad vairs ne-
būšu Rozā mammīte, tāda biju tikai Oskaram.

Viņš nomira šorīt no rīta, tajā pusstundā, kad mēs
ar viņa vecākiem dzērām kafiju. Viņš to izdarīja bez
mums. Man šķiet, ka viņš speciāli sagaidīja šo brīdi,
lai mūs nesāpinātu. Lai aiztaupītu mums tās šausmas,
redzēt viņu aizejam. Viņš par mums parūpējās.

Mana sirds ir sēru pilna, mana sirds ir smaga, tajā
dzīvo Oskars, un es nespēju viņu no tās izraidīt. Man
jāsavalda asaras, vismaz līdz vakaram, jo manas sāpes
nav salīdzināmas ar viņa vecāku ciešanām.

Paldies, ka ļāvi man iepazīt Oskaru. Pateicoties
viņam, es biju jautra, sacerēju stāstus, es pat kļuvu par

cīņu speciālisti. Pateicoties viņam, es daudz smējos un radu prieku. Viņš man palīdzēja ticēt Tev. Esmu tik pilna mīlestības, ka tā mani sadedzina, tomēr viņš man tās ir devis tik daudz, ka pietiks tiem pāris gadiem, kas man vēl atlikuši.

Uz drīzu redzēšanos

Rozā mammīte

P. S. Pēdējās trīs dienas Oskars uz naktgaldiņa turēja zīmīti. Es domāju, ka tā ir domāta Tev. Tur bija rakstīts: "Tikai mīlais Dievs drīkst mani modināt."

Romāna "Pilāta evaņģēlijs" autora, mūsdienu franču rakstnieka un dramaturga Ērika Emanuēla Šmita (1960) darbs "Oskars un Rozā dāma" ir aizkustinošs un gaišs stāsts par cerību un mīlestību. Desmitgadīgais puisēns ir slims, un neviens, ieskaitot vecākus, nespēj Oskaram pateikt to, ko zēns jau sen nojauš: viņš mirst. Tad brīvprātīgā slimnieku kopēja, ko zēns mīlī nodēvējis par Rozā mammīti, iesaista Oskaru aizraujošā spēlē, kas, spītējot slimībai, ļauj piedzīvot mīlestību, šaubas, skumjas un piedošanu.

Dzīve ir daudzpusīga – gan laimīga, gan nežēlīga. Taču, neiepazīstot abas puses, mēs nekļūsim par īstiemi cilvēkiem. Grāmatas varonim Oskaram vairs nav daudz laika, tādēļ visa garā dzīve jāizdzīvo divpadsmit dienās. Mēs – BKUS onkohematoloģiskās nodaļas ārsti – iesakām izlasīt šo jauko, sirsniņo grāmatu, lai saprastu, ka "uz pasauli katru dienu jāskatās tā, it kā to redzētu pirmo reizi".

Nopērkot šo grāmatu, arī Tu ziedo 30 santīmus
Bērnu kliniskās universitātes slimnīcas 20. nodaļai.
Paldies!

9 789984 233277

A standard linear barcode is positioned at the bottom left. To its right, the ISBN number "9 789984 233277" is printed vertically.